

T R E Ś Ć:

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

Poz.: 504—z dnia 24 czerwca 1927 r. o zagospodarowaniu lasów, niestanowiących własności Państwa 785

504.

**Rozporządzenie
Prezydenta Rzeczypospolitej**

z dnia 24 czerwca 1927 r.

**o zagospodarowaniu lasów, niestanowiących
własności Państwa.**

Na zasadzie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. № 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

Art. 1. Przepisy niniejszego rozporządzenia mają zastosowanie do wszystkich lasów lub gruntów leśnych z wyjątkiem lasów lub gruntów leśnych, stanowiących własność Państwa.

Minister Rolnictwa określi w rozporządzeniu dla poszczególnych obszarów Państwa wielkość nieobciążonych służebnościami, a nie uznanych za ochronne, odcobnionych lasów lub gruntów leśnych, nieprzekraczającą 10 ha, do których nie będą miały zastosowania artykuły 2—6, 8—14 i 16 niniejszego rozporządzenia.

Do lasów lub gruntów leśnych, obciążonych służebnościami, położonych na obszarze województw: kieleckiego, lubelskiego, łódzkiego, warszawskiego i powiatów: augustowskiego, kolneńskiego, łomżyńskiego, ostrołęckiego, ostrowskiego, suwalskiego, szczuczyńskiego i wysoko-mazowieckiego województwa białostockiego, przepisy niniejszego rozporządzenia będą miały zastosowanie o tyle, o ile nie uchylone przez niniejsze rozporządzenie przepisy ustawy o organizacji ziemskiej włościan (Zb. pr. ces. ros.

tom IX, osob. dod. ks. IX wyd. 1913 r.) nie zawierają postanowień odmiennych.

O zagospodarowaniu lasów.

Art. 2. Zmiana uprawy leśnej na inny rodzaj użytkowania może nastąpić jedynie w lasach nie uznanych za ochronne na podstawie zezwolenia właściwej władzy.

Właściwa władza może udzielać takiego zezwolenia jedynie w następujących wypadkach:

- a) jeżeli przez dokonanie takiej zmiany nastąpi korzystniejsze wyzyskanie gruntów;
- b) po upływie 3 lat od chwili zalesienia innych użytków przynajmniej na takim samym obszarze, jaki ma być wyłączony z pod uprawy leśnej, o ile przytem nowopowstałe drzewostany wykazują w dostatecznej mierze zdolność do dalszego wzrostu;
- c) przy regulowaniu ustroju rolnego, a mianowicie: scalaniu gruntów, likwidacji służebności, parcelacji i osadnictwie;
- d) jeżeli dokonanie takiej zmiany leży w szczególnym interesie publicznym.

Art. 3. W zezwoleniu, udzielonem w wypadkach, przewidzianych w art. 2 pkt. a, winien być oznaczony termin, w ciągu którego ma nastąpić zmiana uprawy leśnej na zamierzony rodzaj użytkowania. W razie niedokonania w oznaczonym terminie zmiany uprawy leśnej w całości lub częściowo zezwolenie traci swą moc w stosunku do gruntów, na których dozwolona zmiana uprawy leśnej nie została dokonana. O ile zaś na gruntach tych został dokonany wyrąb drzewostanów, grunty te winny być ponownie zalesione stosownie do postanowień artykułów 5 i 6 niniejszego rozporządzenia.

Art. 4. Grunt leśny, wyłączony z pod uprawy leśnej bez zezwolenia właściwej władzy, winien być ponownie zalesiony stosownie do postanowień artykułów 5 i 6 niniejszego rozporządzenia; gdyby jednak ponowne zalesienie tego gruntu uznane było przez właściwą władzę za niepożądane, władza ta może nakazać zalesienie odpowiedniej powierzchni innego gruntu, w szczególności zaś takiego, którego trwałe utrzymanie pod uprawą leśną leży w interesie publicznym.

Art. 5. Wszystkie grunty leśne, pozbawione drzewostanów, winny być ponownie zalesione.

Obowiązek zalesienia przywiązany jest do gruntów leśnych bez względu na zmianę osoby właściciela.

Art. 6. Obowiązek zalesienia gruntów leśnych, pozbawionych drzewostanów, zostaje dopełniony:

- a) przez zalesienie sztuczne przed upływem 3 lat, licząc od 1 czerwca roku następującego po dokonaniu wycięcia lub po zaistnieniu innej okoliczności, która spowodowała usunięcie drzewostanu;
- b) przez zalesienie naturalne.

Jeżeli zalesienie naturalne uznane będzie przez właściwą władzę za niemożliwe, nieodpowiednie lub niedostateczne, winno być dokonane zalesienie sztuczne przed upływem 3 lat, licząc od dnia 1 czerwca roku następującego po uprawomocnieniu się orzeczenia władzy o uznaniu naturalnego zalesienia za niemożliwe, nieodpowiednie lub niedostateczne.

W wypadkach, uzasadnionych stanem i warunkami gospodarczymi lasu, właściwa władza przedłuży z urzędu lub na prośbę osób zainteresowanych termin sztucznego zalesienia.

W razie niedokonania zalesienia sztucznego w oznaczonym terminie, a także w razie dokonania zalesienia sztucznego w sposób, uznany przez właściwą władzę za nieodpowiedni lub niedostateczny, — władza może zarządzić dokonanie zalesienia na koszt właściciela.

Art. 7. W razie sztucznego zalesienia gruntów, nie będących gruntami leśnymi, a uznanych przez właściwą władzę za nienadające się do innej niż leśna uprawy, zalesione grunty wolne są od podatków państwowych w ciągu 30 lat, licząc od roku następującego po dokonaniu zalesienia.

Przepis powyższy nie dotyczy gruntów zalesionych stosownie do postanowień art. 2 pkt. b oraz art. 4 niniejszego rozporządzenia.

Art. 8. Wszystkie lasy winny być zagospodarowane według planów urządzenia gospodarstwa leśnego z uwzględnieniem zasady trwałości użytkowania.

Plan urządzenia gospodarstwa leśnego winien być oparty na pomiarze, podziale i szczegółowym opisie lasu pod względem przyrodniczym i gospodarczym, zawierać szczegółowe przedstawienie zasad zagospodarowania lasów co do rodzaju drzewa, sposobu gospodarstwa, wieku rębności, sposobu zalesienia i wykonania niezbędnych meljoracji, oraz szczegółowo przedstawiać wszystkie zamierzone czyn-

ności gospodarcze co do miejsca i czasu wraz z ich uzasadnieniem.

Art. 9. W lasach, których powierzchnia jest tak mała, iż prowadzenie gospodarstwa nie wymaga sporządzenia planu (art. 8), a których wielkość dla poszczególnych obszarów Państwa określi rozporządzenie Ministra Rolnictwa, plan urządzenia gospodarstwa leśnego zastąpiony być może programem gospodarczym.

Program gospodarczy winien zawierać odrębny szkic sytuacyjny lasu, zwięzły opis siedliska i drzewostanów oraz wskazanie czasu, miejsca i rozmiaru użytkowania, jak również terminu i sposobu zalesienia.

Art. 10. Plan urządzenia gospodarstwa leśnego lub program gospodarczy (art. 8 i 9) winien być przez właściciela lasu przedstawiony do zatwierdzenia właściwej władzy w dwóch, o ile zaś dotyczy lasów obciążonych służebnościami, położonych na obszarze województw: kieleckiego, lubelskiego, łódzkiego, warszawskiego i powiatów: augustowskiego, kolneńskiego, łomżyńskiego, ostrołęckiego, ostrowskiego, suwalskiego, szczuczyńskiego i wysoko-mazowieckiego województwa białostockiego, — w trzech egzemplarzach.

Władza uprawniona jest do dokonania lub zażądania wprowadzenia w przedstawionym jej planie lub programie zmian i uzupełnień, uzasadnionych względami gospodarczymi lub technicznymi.

Po zatwierdzeniu planu lub programu właściwa władza zwraca właścicielowi jeden egzemplarz z zaświadczeniem zatwierdzenia.

Art. 11. Jeżeli właściciel lasu w ciągu 2-ch miesięcy od dnia przedstawienia planu urządzenia gospodarstwa leśnego lub programu gospodarczego nie zostanie powiadomiony o decyzji władzy co do ich zatwierdzenia (art. 10), zamierzone w planie lub programie czynności gospodarcze mogą być podjęte w całości lub w zakresie, który władza wskaże przed upływem wspomnianego terminu.

Jeżeli w ciągu jednego roku od dnia przedstawienia planu lub programu do zatwierdzenia właściwa władza nie powiadomi właściciela lasu o decyzji co do zatwierdzenia lub wprowadzenia zmian i uzupełnień — plan lub program uważa się za zatwierdzony.

Postanowienia powyższe nie mają zastosowania do lasów, obciążonych służebnościami, położonych na obszarze województw: kieleckiego, lubelskiego, łódzkiego, warszawskiego i powiatów: augustowskiego, kolneńskiego, łomżyńskiego, ostrołęckiego, ostrowskiego, suwalskiego, szczuczyńskiego i wysoko-mazowieckiego województwa białostockiego.

Art. 12. Użytkowanie lasu w sposób odmienny, niż to zostało przewidziane w zatwierdzonym planie urządzenia gospodarstwa leśnego lub programie gospodarczym, może nastąpić jedynie po zatwierdzeniu przez właściwą władzę odpowiednich zmian lub uzupełnień planu lub programu; w sprawach tych mają odpowiednie zastosowanie postanowienia artykułów 10 i 11 niniejszego rozporządzenia.

Art. 13. W wypadkach zniszczenia lub uszkodzenia lasu przez klęskę żywiołową lub przez inne okoliczności w takim stopniu, że wskutek tego nastąpiła istotna zmiana warunków gospodarczych, na których podstawie został zatwierdzony plan urządzenia gospodarstwa leśnego lub program gospodarczy, albo zostało dozwolone użytkowanie lasu (art. 11),— właściwa władza może wstrzymać dalsze użytkowanie lasu do czasu zatwierdzenia nowego planu lub programu.

Art. 14. Przepisy artykułów 8—11 nie dotyczą korzystania z użytków przygodnych, mianowicie wywrotów, złomów i posuszu, jak również niezbędnego przy urządzaniu lasu wycinania drzew.

Art. 15. Wypalanie kosodrzewiny, jak również pozabawianie jej gałęzi, pędów, pączków i igieł jest wzbronione.

Art. 16. W drzewostanach, które nie osiągnęły 3 metrów wysokości, pasanie inwentarza jest zabronione, o ile wiek tych drzewostanów nie przekroczył 15 lat.

Art. 17. W lasach obciążonych służebnością pasania:

- a) położonych na obszarze województw: nowogródzkiego, poleskiego, wileńskiego, wołyńskiego i powiatów: białostockiego, bielskiego, grodzieńskiego, sokólskiego i wołkowyskiego województwa białostockiego,—właściwa władza może zezwolić na pasanie inwentarza w drzewostanach, które nie osiągnęły wskazanego w art. 16 wzrostu lub wieku we wszystkich tych wypadkach, gdy zastosowanie przepisów art. 16 prowadziłoby do czasowego uniemożliwienia korzystania z praw służebności pasania z tem wszakże zastrzeżeniem, aby pasanie nie było dozwolone w takiej części drzewostanów o wskazanym wyżej wzroście lub wieku, która w lasach liściastych stanowi $\frac{1}{3}$, w lasach zaś iglastych $\frac{1}{4}$ część ogólnego obszaru lasu obciążonego służebnością pasania;
- b) położonych na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego,—właściwa władza może zezwolić na pasanie inwentarza w drzewostanach, które nie osiągnęły wskazanego w art. 16 wzrostu lub wieku z tem jedynie zastrzeżeniem, aby pasanie nie było dozwolone w takiej części drzewostanów o wskazanym w art. 16 wzroście lub wieku, która stanowi w lasach wysokopiennych przynajmniej $\frac{1}{6}$, w lasach zaś nisko i średniopiennych przynajmniej $\frac{1}{3}$ część ogólnego obszaru lasu.

Art. 18. W razie gromadnego pojawienia się szkodliwych owadów leśnych właściciele lasów, jak również właściciele znajdującej się w lesie masy drzewnej, obowiązani są zawiadomić o tem bezzwłocznie właściwą władzę.

Właściwa władza może zarządzić stosowanie na określonych obszarach leśnych przez właścicieli lasów, jak również przez właścicieli znajdującej się w lesie masy drzewnej, wskazanych przez nią środ-

ków ochronnych, mających na celu zapobieżenie rozmnażaniu się szkodliwych owadów leśnych i ich tępienie.

W razie niewykonania tych zarządzeń właściwa władza może sama zastosować niezbędne środki ochronne na koszt wymienionych osób zainteresowanych.

O lasach ochronnych.

Art. 19. Lasy i zarośla, które:

- a) zabezpieczają grunty przed zmywaniem i wyjąłowaniem, powstrzymują usuwanie się ziemi lub kamieni, przeszkadzają tworzeniu się dzikich potoków, obrywaniu się skał i spadkowi lawin;
- b) chronią brzegi wód przed obrywaniem się, a źródła przed zasypywaniem;
- c) przeszkadzają powstawaniu albo rozszerzaniu się piasków lotnych lub parowów;
- d) mają specjalne znaczenie dla obrony Państwa;
- e) mają znaczenie przyrodniczo-naukowe,—

mogą być uznane przez właściwą władzę za lasy ochronne.

Art. 20. Uznanie lasu za ochronny lub odjęcie mu tego charakteru następuje w drodze orzeczenia właściwej władzy, wydanego:

- a) w stosunku do lasów i zarośli, określonych w pkt. a, b i c art. 19, z inicjatywy tej władzy albo na wniosek władz wodnych, władz samorządu terytorjalnego i gospodarczego odnośnie do lasów położonych na obszarze ich działania, wreszcie na wniosek każdego, komu właściwości gruntów wymienionych w pkt. a, b, c art. 19 zagrażają niebezpieczeństwem lub szkodą;
- b) w stosunku do lasów i zarośli, określonych w pkt. d art. 19,—na wniosek właściwej władzy wojskowej, którą określi Minister Spraw Wojskowych;
- c) w stosunku do lasów i zarośli, określonych w pkt. e art. 19,—na wniosek właściwej władzy, którą określi Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Orzeczenia o uznaniu lasu za ochronny lub o odjęciu mu tego charakteru winny być ogłaszane w urzędowym dzienniku wojewódzkim.

Art. 21. W lasach, uznanych za ochronne, uprawa leśna nie może być zmieniona na inny rodzaj użytkowania.

W lasach, uznanych za ochronne z powodów wymienionych w pkt. a, b, c i e art. 19, właściwa władza może zabronić dokonania wyřębu zřębami czystymi, karczowania pni i korzeni, a także pasania inwentarza i zbierania ściółki lub innego użytkowania ubocznego.

W lasach, uznanych za ochronne z powodu wymienionego w pkt. d art. 19, właściwa władza może zabronić dokonania wyřębu zřębami czystymi; nadto w lasach tych linje przestrzennego podziału lasu mogą być przeprowadzone jedynie w kierunku, na który właściwa władza wyrazi swą zgodę.

Termin sztucznego zalesiania, przewidziany w art. 6 niniejszego rozporządzenia, w stosunku do lasów ochronnych właściwa władza może skrócić do jednego roku.

Art. 22. Przepisy art. 19 — 21 nie naruszają obowiązujących postanowień prawa wodnego.

Art. 23. Lasy, uznane za ochronne z powodów wymienionych w pkt. a, b, c i e art. 19 niniejszego rozporządzenia, wolne są od państwowych podatków gruntowych.

O właściwości władz.

Art. 24. Władzami właściwymi w rozumieniu niniejszego rozporządzenia są starostowie i wojewodowie.

Przez wyraz „starosta” rozporządzenie niniejsze rozumie wogóle władze administracyjne I instancji, a przez wyraz „wojewoda” — wogóle władze administracyjne II instancji.

Wymienione władze wykonywają ochronę lasów przy pomocy technicznego personelu leśnego.

Minister Rolnictwa może powołać do współdziałania z wymienionymi władzami personel administracji lasów państwowych.

Art. 25. Starosta sprawuje bezpośredni nadzór nad lasami, czuwa nad przestrzeganiem przepisów o zagospodarowaniu lasów oraz przedsięwzięcia środki zabezpieczające ich wykonanie.

Nadto do zakresu działania starosty należą:

- a) sprawy zalesiania gruntów leśnych (art. 4—6), których wielkość określi Minister Rolnictwa w wykonaniu art. 9 niniejszego rozporządzenia, — o ile lasy te nie są obciążone służebnościami;
- b) zatwierdzanie (art. 10) planów urządzenia gospodarstwa leśnego lub programów gospodarczych w lasach, określonych w pkt. a niniejszego artykułu;
- c) sprawy użytkowania lasów (art. 11), określonych w pkt. a niniejszego artykułu, do czasu zatwierdzenia planów urządzenia gospodarstwa leśnego lub programów gospodarczych tych lasów;
- d) wydawanie zarządzeń o wstrzymaniu użytkowania lasów w wypadkach, wymienionych w art. 13 niniejszego rozporządzenia;
- e) wydawanie zarządzeń o stosowaniu w lasach środków ochronnych przeciwko szkodliwym owadom leśnym, jak również stosowanie tych środków (art. 18);
- f) na obszarze działania ustawy o organizacji ziemskiej włościan (Zb. pr. ces. ros. tom IX osob. dod. ks. IX wyd. 1913 r.) sprawy, dotyczące wprowadzania w wykonanie zatwierdzonych planów urządzenia gospodarstwa leśnego w lasach, obciążonych służebnościami (art. 174—177 powołanej ustawy);
- g) na obszarze działania ustawy lasowej z dnia 3 grudnia 1852 r. (Dz. u. p. austr. № 250) wydawanie orzeczeń, zarządzeń lub zezwoleń, opartych na przepisach §§ 10—18, 24, 25, ust. 1 § 26 i § 68 oraz wykonywanie czyn-

ności, wynikających z postanowień ust. 3 § 52 i §§ 74—76 tej ustawy.

Art. 26. Do zakresu działania wojewody należą:

- a) sprawy zmiany rodzaju użytkowania gruntów leśnych (art. 2 i 3);
- b) sprawy zalesiania gruntów leśnych (art. 4—6) obciążonych służebnościami bez względu na ich obszar oraz tych gruntów nieobciążonych służebnościami, których obszar przekracza wielkość, określoną przez Ministra Rolnictwa w wykonaniu postanowień art. 9 niniejszego rozporządzenia;
- c) uznawanie sztucznie zalesionych gruntów za odpowiadające warunkom, przewidzianym dla zwolnienia tych gruntów od podatku (art. 7);
- d) zatwierdzanie (art. 10) planów urządzenia gospodarstwa leśnego lub programów gospodarczych w lasach, określonych w pkt. b niniejszego artykułu;
- e) sprawy użytkowania lasów (art. 11), określonych w pkt. b niniejszego artykułu, do czasu zatwierdzenia planów urządzenia gospodarstwa leśnego lub programów gospodarczych tych lasów;
- f) zezwalanie na pasanie inwentarza w wypadkach, przewidzianych w art. 17 niniejszego rozporządzenia;
- g) uznawanie lasów za ochronne, odejmowanie im tego charakteru oraz wydawanie zarządzeń co do stosowania szczególnych przepisów o zagospodarowaniu lasów ochronnych (art. 19—21);
- h) na obszarze działania ustawy lasowej z dnia 3 grudnia 1852 r. (Dz. u. p. austr. № 250) wydawanie orzeczeń, zarządzeń lub zezwoleń, opartych na przepisach ust. 1 i 3 § 9, § 21, ust. 2 § 26 i ust. 2 § 52 tej ustawy.

O postępowaniu.

Art. 27. W celu wykonywania czynności, wynikających z przepisów niniejszego rozporządzenia, organa władz administracyjnych mają prawo wstępu do lasu oraz żądania przedstawienia sobie potrzebnych dokumentów.

Art. 28. Wydawanie orzeczeń i zarządzeń w pierwszej instancji w sprawach:

- a) lasów obciążonych służebnościami,
  - b) zmiany rodzaju użytkowania gruntów leśnych,
  - c) zatwierdzania planów urządzenia gospodarstwa leśnego (art. 8),
  - d) stosowania środków ochronnych przeciwko szkodliwym owadom leśnym,
  - e) uznawania lasów za ochronne z powodów, wymienionych w pkt. a, b, c i e art. 19, lub odjęcia im tego charakteru,
  - f) stosowania szczególnych przepisów o zagospodarowaniu lasów ochronnych (art. 21)
- winno być poprzedzone zbadaniem spraw na gruncie.

We wszystkich innych wypadkach władze przeprowadzają badanie spraw na gruncie w razie uznanej przez siebie potrzeby, albo na prośbę właściciela

lasu i pod warunkiem pokrycia przezeń kosztów tego badania.

Art. 29. O terminie i miejscu badania sprawy na gruncie osoby zainteresowane winny być zawiadamiane przynajmniej na 7 dni przed terminem.

Zachowanie 7-dniowego terminu nie jest obowiązujące w wypadkach zawiadomienia o badaniu sprawy na gruncie przed wydaniem zarządzenia o stosowaniu środków ochronnych przeciwko szkodliwym owadom (art. 18) oraz o wstrzymaniu użytkowania lasów na podstawie art. 13 niniejszego rozporządzenia.

Art. 30. Z wyników badania sprawy na gruncie winien być sporządzany protokół.

Obecnym przy badaniu osobom zainteresowanym służy prawo zgłoszenia zastrzeżeń do treści protokołu.

Art. 31. W sprawach:

- a) lasów obciążonych służebnościami,
- b) zmiany rodzaju użytkowania gruntów leśnych,
- c) uznawania sztucznie zalesionych gruntów leśnych za odpowiadające warunkom, przewidzianym dla zwolnienia tych gruntów od podatków,
- d) uznawania lasów za ochronne z powodów wymienionych w pkt. a, b, c i e art. 19 lub odjęcie im tego charakteru,
- e) stosowania szczególnych przepisów o zagospodarowaniu lasów ochronnych (art. 21), — władza orzekająca w pierwszej instancji obowiązana jest przed wydaniem orzeczenia lub zarządzenia wysłuchać i zaprotokółować oświadczenia tych osób zainteresowanych, które zgłoszą się w tym celu w ustanowionym przez władzę terminie.

O terminie i miejscu wysłuchania oświadczeń władza zawiadomi osoby zainteresowane przynajmniej na 14 dni przed terminem.

Art. 32. Przez osoby zainteresowane w rozumieniu art. 29—31 niniejszego rozporządzenia, oprócz właściciela lasów, należy rozumieć:

- a) w sprawach, dotyczących lasów obciążonych służebnościami, — osoby uprawnione do korzystania z tych służebności;
- b) w sprawach, dotyczących zalesienia gruntów leśnych (art. 4 — 6) w lasach obciążonych służebnościami, zatwierdzania (art. 10) planów urządzenia gospodarstwa leśnego lub programów gospodarczych w tych lasach, zmiany rodzaju użytkowania gruntów leśnych (art. 2) oraz uznawania sztucznie zalesionych gruntów za odpowiadające warunkom, przewidzianym dla zwolnienia tych gruntów od podatków (art. 7), — terytorjalnie właściwy okręgowy urząd ziemski;
- c) w sprawach o uznanie lasu za ochronny, wynikłych wskutek wniosku władz lub osób, wymienionych w art. 20, o odjęcie mu tego charakteru oraz w sprawach, dotyczących stosowania szczególnych przepisów o zagospodarowaniu lasów, uznanych za ochronne z powodu wymienionego w pkt. d art. 19, —

władze lub osoby, wymienione w art. 20 niniejszego rozporządzenia;

- d) w sprawach, dotyczących stosowania środków ochronnych przeciwko szkodliwym owadom leśnym (art. 18), — właściciela znajdującej się w lesie masy drzewnej, o ile środki te dotyczyć mają masy drzewnej, stanowiącej jego własność, a także zarządy właściwych gmin.

Art. 33. Zawiadomienia osób zainteresowanych, przewidziane w art. 29 i 31 niniejszego rozporządzenia, będą przesyłane im na piśmie.

Zawiadomienia osób zainteresowanych w sprawach lasów obciążonych służebnościami mogą być również uskuteczniane przez zawiadomienie na piśmie zarządu gminy, właściwej dla miejsca ich zamieszkania, który treść otrzymanego zawiadomienia poda do wiadomości tych osób w sposób przyjęty w danej miejscowości.

Niestawiennictwo osób zainteresowanych nie wstrzymuje czynności władz.

Art. 34. Zawiadomienia osób zainteresowanych (art. 32) o treści orzeczeń lub zarządzeń będą uskuteczniane w trybie, przewidzianym w art. 33 niniejszego rozporządzenia.

Art. 35. Termin odwoławczy od orzeczeń i zarządzeń, dotyczących lasów obciążonych służebnościami, wynosi 30 dni od dnia podania ich do wiadomości osób zainteresowanych.

Od orzeczeń o uznaniu lasu za ochronny z powodu, wymienionego w pkt. d art. 19, prawo odwołania nie służy.

Art. 36. Właściciele lasów obowiązani są do zwrotu kosztów badania sprawy na gruncie:

- a) w sprawach o zmianę uprawy leśnej na inny rodzaj użytkowania (art. 2);
- b) w sprawach o zatwierdzenie zmian lub uzupełnień w planach urządzenia gospodarstwa leśnego lub programach gospodarczych (art. 12)
- c) w wypadkach, przewidzianych w ostatnim zdaniu drugiego ustępu art. 28 niniejszego rozporządzenia.

Koszty badania sprawy na gruncie obejmują diety i koszty podróży urzędników do badania delegowanych oraz koszty robocizny niezbędnej do przeprowadzenia tego badania.

Art. 37. Egzekucja należności, wynikłych z dokonania przez władze zalesień (art. 6), z zastosowania przez władze środków ochronnych przeciwko szkodliwym owadom leśnym (art. 18), jak również egzekucja kosztów badania spraw na gruncie w wypadkach, wymienionych w art. 36 niniejszego rozporządzenia, odbywa się w trybie przewidzianym dla egzekucji bezspornych należności skarbowych.

Przepisy karne.

Art. 38. Winni bezprawnej zmiany uprawy leśnej na inny rodzaj użytkowania będą karani grzywną w wysokości od 3 do 5 zł. za każdy ar gruntu leś-

nego, na którym uprawę leśną zmieniono na inny rodzaj użytkowania.

Jeżeli zmiany takiej dokonano w lasach uznanych za ochronne, winni będą karani grzywną w wysokości 10 zł. za każdy ar gruntu leśnego, na którym uprawę leśną zmieniono na inny rodzaj użytkowania, lub aresztem do 6 tygodni.

Art. 39. Winni wypalania kosodrzewiny albo pozbawiania jej gałęzi, pędów, pączków, igieł będą karani grzywną w wysokości 10 zł. za każdy ar gruntu, na którym nastąpiło wypalenie kosodrzewiny albo pozbawienie jej gałęzi, pędów, pączków, igieł, lub aresztem do 4 tygodni.

Art. 40. Winni naruszenia przepisów obowiązujących o sztucznym zalesianiu gruntów leśnych będą karani grzywną w wysokości od 2 do 5 zł. za każdy ar gruntu, podlegającego zalesieniu i za każdy rok przekroczenia terminu zalesienia.

Art. 41. Powierzchnia mniejsza od 1 ara, jak również każda część ara ponad całkowitą liczbę arów, w wypadkach, przewidzianych w artykułach 38, 39 i 40 niniejszego rozporządzenia, uważana będzie za cały ar.

Art. 42. Winni bezprawnego cięcia lub karczowania drzew, pni i korzeni będą karani grzywną w wysokości od dwukrotnej do czterokrotnej wartości ściętych lub wykarczowanych drzew, pni i korzeni.

Art. 43. Winni bezprawnego cięcia drzew w lasach ochronnych, a także bezprawnego karczowania drzew, pni i korzeni w lasach, uznanych za ochronne z powodów, wymienionych w pkt. a, b, c i e art. 19 niniejszego rozporządzenia, będą karani grzywną w wysokości od czterokrotnej do ośmiokrotnej wartości ściętych lub wykarczowanych drzew, pni i korzeni, lub aresztem do 6 tygodni.

Art. 44. Winni przeprowadzenia w lasach, uznanych za ochronne z powodu wymienionego w pkt. d art. 19, linii przestrzennego podziału lasu bez uzyskania zgody właściwej władzy na kierunku tych linii, lub przeprowadzenia ich w kierunku przez właściwą władzę niedozwolonym, będą karani grzywną do 1000 złotych lub aresztem do 6 tygodni.

Art. 45. Winni pasienia inwentarza lub zbierania ściółki w wypadkach, w których pasienie inwentarza lub zbieranie ściółki jest przez przepisy obowiązujące zabronione, będą karani grzywną do 20 złotych.

Art. 46. Winni pasienia inwentarza, zbierania ściółki lub innego użytkowania ubocznego wbrew zakazowi właściwej władzy w lasach, uznanych za ochronne z powodów wymienionych w pkt. a, b, c i e art. 19 niniejszego rozporządzenia, będą karani grzywną do 100 złotych lub aresztem do 3 tygodni.

Art. 47. Winni niezawiadomienia właściwej władzy o gromadnym pojawieniu się w lesie szkodliwych owadów leśnych będą karani grzywną do 200 złotych.

Art. 48. Winni niewykonania orzeczeń lub zarządzeń właściwej władzy co do stosowania środków ochronnych przeciwko szkodliwym owadom leśnym będą karani grzywną do 500 złotych.

Art. 49. Orzecznictwo w sprawach o czyny karalne, przewidziane w niniejszym rozporządzeniu, należy do starosty.

W orzeczeniu skazującym starosta na wypadek niemożności ściągnięcia grzywny oznaczy karę zastępczego aresztu według słusznego uznania, nie wyższą jednak, niż:

6 tygodni za czyny karalne, przewidziane w artykułach 38 ust. 2, 43 i 44 niniejszego rozporządzenia;

4 tygodnie za czyny karalne, przewidziane w artykułach 38 ust. 1, 39, 40, 42 i 48 niniejszego rozporządzenia;

3 tygodnie za czyny karalne, przewidziane w artykułach 46 i 47 niniejszego rozporządzenia;

4 dni za czyny karalne, przewidziane w art. 45 niniejszego rozporządzenia.

Art. 50. Ukarany orzeczeniem starosty może w ciągu 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia wnieść do starosty żądanie przekazania sprawy właściwemu sądowi powiatowemu (pokoju), który postąpi według przepisów postępowania, obowiązujących w pierwszej instancji sądowej.

Wyrok sądu okręgowego, zapadły w drugiej instancji, nie ulega zaskarżeniu.

Na obszarze mocy obowiązującej niemieckiej ustawy postępowania karnego z r. 1877 stosuje się przepisy o wydawaniu policyjnych mandatów karnych.

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 51. Grunty, pozbawione drzewostanów, na których po wykarczowaniu pni została dokonana przed dniem 1 stycznia 1927 roku zmiana uprawy leśnej na inny trwały rodzaj użytkowania, nie będą uważane za grunty leśne w rozumieniu niniejszego rozporządzenia.

Przepis ten nie ma zastosowania do lasów ochronnych oraz do lasów obciążonych służebnościami.

Art. 52. Ustanowiony w art. 6 obowiązek zalesienia, o ile chodzi o grunty pozbawione drzewostanów przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia, zostaje dopełniony przez zalesienie sztuczne tych gruntów przed upływem 6 lat, licząc od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

Art. 53. W ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia lasy, których obszar przekracza wielkość, określoną przez Ministra Rolnictwa w wykonaniu postanowień art. 9 niniejszego rozporządzenia, mogą być zagospodarowane na podstawie programów gospodarczych (art. 9), zatwierdzonych przez właściwą władzę (art. 26, pkt. d).

Postanowienie ust. 1 artykułu niniejszego nie ma zastosowania do lasów obciążonych służebnościami, położonych na obszarze województw: kieleckiego, lubelskiego, łódzkiego, warszawskiego i powiatów: augustowskiego, kolneńskiego, łomżyńskiego, ostrołęckiego, ostrowskiego, suwalskiego, szczuczyńskiego i wysoko-mazowieckiego województwa białostockiego.

Do lasów, obciążonych służebnościami, położonych na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego, postanowienie ustępu pierwszego niniejszego artykułu ma zastosowanie z wyjątkiem tych wypadków, w których osoby, uprawnione do korzystania ze służebności, zażądają zagospodarowania tych lasów na podstawie planu urzędzenia gospodarstwa leśnego.

Art. 54. Na przeciąg 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zawieszają się moc obowiązującą postanowienia ustępu drugiego art. 11 niniejszego rozporządzenia.

Art. 55. Wszystkie lasy:

- a) uznane za ochronne lub wodoochronne na podstawie uwagi 2 do art. 710, artykułów 712 i 713 ustawy leśnej (Zb. pr. ces. ros. tom VIII cz. 1 ks. V wydanie 1913 r.);
  - b) zamknięte na podstawie § 19 ustawy lasowej z dnia 3 grudnia 1852 r. (Dz. u. p. austr. № 250), oraz oznaczone stosownie do postanowień § 1 ustawy z dnia 15 czerwca 1904 r. o niektórych zarządzeniach policyjno-leśnych i wodnych (Dz. u. kraj. № 93);
  - c) w których na podstawie § 7 ustawy z dnia 6 lipca 1875 r. o lasach ochronnych i spółkach leśnych (Zb. u. prus. str. 415) zarządzone zostały szczególne środki ochrony, przewidziane w § 2 tej ustawy;
  - d) w których cechy ochronne zostały ustalone na podstawie § 2 węgierskiej ustawy leśnej z dnia 11/14 czerwca 1879 r. (Zb. u. król. węg. poz. XXXI);
- a) nadto wszystkie grunty:
- e) porosłe w chwili ogłoszenia niniejszego rozporządzenia kosodrzewiną, znajdujące się na obszarze działania ustawy z dnia 15 czerwca 1904 r. o niektórych zarządzeniach policyjno-leśnych i wodnych (Dz. u. kraj. № 93);
  - f) zalesione stosownie do postanowień ustawy z dnia 15 czerwca 1904 r. o zalesieniu ochronnym (Dz. u. kraj. № 94), —
- uważane będą za lasy ochronne w rozumieniu niniejszego rozporządzenia (art. 19—23).

Art. 56. Wszystkie sprawy, dotyczące przedmiotów uregulowanych niniejszym rozporządzeniem, które w dniu jego wejścia w życie znajdują się w toku załatwiania w urzędach, właściwych dla tych spraw w myśl dotychczas obowiązujących przepisów, załatwione być winny w dalszym postępowaniu przy zastosowaniu przepisów niniejszego rozporządzenia. Postanowienie to nie dotyczy przepisów karnych, zawartych w artykułach 38 — 49 niniejszego rozporządzenia.

Art. 57. Obowiązujące na obszarze województw: kieleckiego, lubelskiego, łódzkiego, warszawskiego i powiatów: augustowskiego, kolneńskiego, łomżyńskiego, ostrołęckiego, ostrowskiego, suwalskiego, szczuczyńskiego i wysoko-mazowieckiego województwa białostockiego

a) artykuły 143, 172, 177 i 180 ustawy o organizacji ziemskiej włościan (Zb. pr. ces. ros. tom IX

osob. dod. ks. IX wyd. 1913 r.) otrzymują brzmienie następujące:

„143. W lasach, których powierzchnia nie przekracza 50 ha, plan urzędzenia gospodarstwa leśnego zastąpiony być może zatwierdzonym przez wojewodę programem gospodarczym, który winien zawierać odrębny szkic sytuacyjny lasu, zwięzły opis siedliska i drzewostanów, wyszczególnienie rodzaju i rozmiaru ciążących na lesie służebności, wskazanie czasu, miejsca i rozmiaru użytkowania, jak również terminu i sposobu zalesienia.

Użytkowanie tych lasów może odbywać się jedynie w rozmiarach nie powodujących uszczerbku prawom osób, uprawnionych do korzystania ze służebności.”

„172. Wojewoda przedstawia jeden egzemplarz zatwierdzonego planu urzędzenia gospodarstwa leśnego właścicielowi sądowni w celu dokonania wpisu w księdze hipotecznej odnośnego majątku, poczem egzemplarz ten zostaje dołączony do oryginałów tabel likwidacyjnych tych wsi, które korzystają w urządzonym lesie ze służebności.”

„177. Plan urzędzenia gospodarstwa leśnego ze wszystkimi należącymi doń dokumentami starosta doręcza właścicielowi lasu z zaświadczeniem terminu wprowadzenia go w wykonanie. Osobom, uprawnionym do korzystania ze służebności, starosta doręcza sporządzony przez właściciela, a poświadczony przez siebie, odpis protokołu urzędzenia lasu. Protokół o wprowadzeniu planu w wykonanie zostaje dołączony do oryginałów tabel likwidacyjnych tych wsi, które korzystają w urządzonym lesie ze służebności.”

„180. W razie uszkodzenia lasu przez klęskę żywiołową lub przez inne okoliczności w takim stopniu, że powoduje to potrzebę czasowego odstąpienia od zatwierdzonego planu urzędzenia gospodarstwa leśnego, wojewoda może zezwolić na nieprzewidziane w planie usunięcie z lasu w terminie przez niego określonym drzew uszkodzonych oraz na zmianę porządku użytkowania.

Przy wydaniu zezwolenia wojewoda kierować się winien zasadą, by ustanowiona w planie kolejność cięć mogła być w najkrótszym czasie przywrócona.”

b) W artykule 145 ustawy o organizacji ziemskiej włościan (Zb. pr. ces. ros. tom IX osob. dod. ks. IX wyd. 1913 r.) dodaje się następujący ustęp:

„W stosunku do lasów tych szczególne przepisy, dotyczące użytkowania lasów ochronnych, mogą być stosowane tylko o tyle, o ile nie spowodowałyby to ograniczenia praw osób uprawnionych do korzystania ze służebności.”

c) W ustawie o organizacji ziemskiej włościan (Zb. pr. ces. ros. tom IX osob. dod. ks. IX wyd. 1913 r.):

1) przez Komitety ochrony lasów, wymienione w artykułach 145 i 186, przez Zarząd Gubernjalny do spraw włościańskich, wymieniony w artykułach 154 i 179, oraz przez Komisarza do spraw włościańskich, wymienionego w artykułach 160, 162 i 163, należy rozumieć wojewodę;

2) przez Komisarza do spraw włościańskich, wymienionego w artykułach 174, 175, 176 i 179, należy rozumieć starostę.

Art. 58. Na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopol-

skiego w ustawie lasowej z dnia 3 grudnia 1852 r. (Dz. u. p. austr. № 250):

- a) przez władze polityczne, wymienione w ustępie 3 § 9, w § 18, w ust. 3 § 52, w §§ 68, 70, 74, 75 i 76, przez najniższą władzę polityczną, wymienioną w § 24, oraz przez władzę obwodową, wymienioną w § 25 i w ust. 1 § 26, należy rozumieć staroste;
- b) przez władzę krajową, wymienioną w § 21, ust. 2 § 26 i ust. 2 § 52, należy rozumieć wojewodę.

Art. 59. Na obszarze b. powiatu spisko-orawskiego wprowadza się ustawę lasową z dnia 3 grudnia 1852 r. (Dz. u. p. austr. № 250) ze zmianami, wynikającymi z niniejszego rozporządzenia.

Art. 60. Z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia tracą moc obowiązującą:

1) na obszarze województw: białostockiego, kieleckiego, lubelskiego, łódzkiego, nowogrodzkiego, poleskiego, warszawskiego, wileńskiego i wołyńskiego:

- a) księga V ustawy leśnej (Zb. pr. ces. ros. tom VIII cz. 1 ks. V wyd. 1913 r.) oraz artykuły 787, 788 (wraz z uwagą), 811, 814 i 815 księgi VI tejże ustawy;
- b) dekret z dnia 16 stycznia 1919 r. w przedmiocie organizacji urzędów ochrony lasów (Dz. P. P. P. № 8, poz. 117) oraz ustawa z dnia 14 listopada 1924 r. o częściowej zmianie tego dekretu (Dz. U. R. P. № 106, poz. 958), jak również rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 lipca 1921 r. w przedmiocie rozciągnięcia mocy obowiązującej dekretu z dnia 16 stycznia 1919 r. na województwa: nowogrodzkie, poleskie, wołyńskie oraz powiaty: grodzieński, białowieski i wołkowyski województwa białostockiego (Dz. U. R. P. № 69, poz. 454) oraz z dnia 21 lipca 1922 r. w przedmiocie rozciągnięcia mocy obowiązującej dekretu z dnia 16 stycznia 1919 r. na ziemię wileńską (Dz. U. R. P. № 64, poz. 572);
- c) artykuły 255, 256, 257 i 258 Kodeksu Karnego z 1903 roku;

2) na obszarze województw: kieleckiego, lubelskiego, łódzkiego, warszawskiego i powiatów: augustowskiego, kolneńskiego, łomżyńskiego, ostrołęckiego, ostrowskiego, suwalskiego, szczuczyńskiego i wysoko-mazowieckiego województwa białostockiego następujące przepisy ustawy o organizacji ziemskiej włościan (Zb. pr. ces. ros. tom IX osob. dod. ks. IX, wyd. 1913 r.): uwaga do art. 140, artykuły 141, 144, 146—149, ostatecznie zdanie art. 162, artykuły 164—171, 181, 183, drugie zdanie art. 184 i art. 185;

3) na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego

- a) następujące przepisy ustawy lasowej z dnia 3 grudnia 1852 r. (Dz. u. p. austr. № 250): §§ 2—8, ust. 2 § 9, ust. 1 i 2 § 10, §§ 19, 20, 22, 23, 50, 51, 71 i 77;
- b) §§ 1—8 ustawy z dnia 15 czerwca 1904 r. o niektórych zarządzeniach policyjno-leśnych i wodnych (Dz. u. kraj. № 93);

4) na obszarze województw pomorskiego i poznańskiego:

- a) ustawa z dnia 14 sierpnia 1876 r., dotycząca zarządu lasów, należących do gmin i zakładów publicznych (Zb. u. prus. str. 373) oraz ustawa z dnia 26 września 1922 r. w przedmiocie częściowej zmiany powołanej wyżej ustawy (Dz. U. R. P. № 92, poz. 548);
- b) §§ 1—8, 10—12, 16, 17, drugie zdanie § 19 i §§ 20—22 ustawy z dnia 6 lipca 1875 r. o lasach ochronnych i spółkach leśnych (Zb. u. prus. str. 416).

Art. 61. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi Rolnictwa oraz innym ministrom, stosownie do ich zakresu działania.

Art. 62. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie na całym obszarze Rzeczypospolitej z wyjątkiem województwa śląskiego z dniem 1 lipca 1927 r.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów i Minister Spraw Wojskowych:
J. Piłsudski

Minister: *K. Bartel*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Stawoj Składkowski*

Minister Spraw Zagranicznych: *August Zaleski*

Minister Skarbu: *G. Czechowicz*

Minister Sprawiedliwości: *A. Meysztowicz*

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego: *Dr. Dobrucki*

Minister Rolnictwa: *K. Niezabytowski*

Minister Przemysłu i Handlu: *E. Kwiatkowski*

Minister Komunikacji: *Romocki*

Minister Robót Publicznych: *Moraczewski*

Minister Pracy i Opieki Społecznej: *Dr. Jurkiewicz*

Minister Reform Rolnych: *Witold Staniewicz*

Minister Poczty i Telegrafów: *Bogusław Miedziński*